

ВІДГУК

**офіційного опонента кандидата економічних наук, доцента
Гірної Ольги Богданівни
на дисертаційну роботу Ковалишина Святослава Васильовича на тему
«Організаційно-економічне забезпечення розвитку транспортно-
логістичних компаній в умовах глобалізації»,
поданої на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук
за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)
до спеціалізованої вченої ради Д35.140.01
у ЗВО «Львівський університет бізнесу та права»**

Ступінь актуальності обраної теми. Глобалізація світових економічних процесів, зростання обсягів міжнародної торгівлі та ускладнення ланцюгів постачання суттєво підвищують вимоги до ефективності функціонування транспортно-логістичних компаній. Саме ці суб'єкти господарювання забезпечують критично важливу інфраструктурну підтримку для міжнародного руху товарів і ресурсів, сприяючи інтеграції національних економік у глобальні ринки. Від рівня організації їх діяльності, гнучкості управлінських рішень та раціональності використання ресурсів залежить не лише конкурентоспроможність окремих компаній, а й стійкість економіки в цілому.

У сучасних умовах транспортно-логістичні компанії зіштовхуються з новими викликами, серед яких: нестабільність зовнішнього середовища, посилення конкуренції, зростання запитів клієнтів на швидкість і якість обслуговування, а також необхідність цифрової трансформації логістичних процесів. Усе це вимагає науково обґрунтованих підходів до формування організаційно-економічного забезпечення їх розвитку, що включає трансформацію систем управління, адаптацію організаційних структур, оновлення механізмів планування, контролю та ресурсного забезпечення діяльності транспортно-логістичних компаній, забезпечення їх фінансової стійкості та адаптації до інноваційних технологій. Таким чином, тема дисертаційної роботи Ковалишина Святослава Васильовича є актуальною та своєчасною.

Підтвердженням актуальності обраної теми дисертаційної роботи є її зв'язок з комплексними науково-дослідними темами ЗВО «Львівський університет бізнесу та права»: «Шляхи забезпечення інноваційної діяльності, ефективності управління та економічної безпеки підприємств» (НДР 0121U112288);

«Соціально-економічні основи розвитку національної економіки та підприємництва» (НДР 0121U112289) відповідно до Постанови Президії НАН України № 8 від 10.01.2024 р. «Про основні наукові напрями та найважливіші проблеми фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних, суспільних і гуманітарних наук НАН України на 2024-2028 роки» (п. 3.1.35 – Моделювання та прогнозування розвитку соціально-економічних, демографічних і екологічних процесів).

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Достовірність висновків і рекомендацій дисертаційної роботи підтверджується використанням значного масиву наукової літератури, статистичних даних, українських та закордонних нормативно-правових документів щодо функціонування підприємств, а також звітних матеріалів окремих підприємств.

Методологічний апарат дисертаційного дослідження характеризується комплексністю та науковою обґрунтованістю. Автором застосовано широкий спектр загальнонаукових і спеціальних методів, серед яких: індукція, дедукція (для логічного структурування матеріалу та формування узагальнених висновків); структурний аналіз (для ідентифікації елементів, внутрішніх зв'язків і специфіки функціонування транспортно-логістичних компаній); регресійний аналіз (для кількісної оцінки впливу діяльності транспортно-логістичних підприємств на показники соціально-економічного розвитку); кластерний аналіз (для групування регіонів України за рівнем розвитку транспортно-логістичних компаній і визначення регіональних особливостей їх функціонування); порівняльний аналіз (для зіставлення об'єктів і процесів, виявлення їх відмінностей і подібностей у контексті розвитку транспортно-логістичних систем); графічний метод (для візуалізації результатів прикладних розрахунків та економіко-математичних моделей у формі діаграм, графіків, гістограм і схем).

Структура роботи є логічно побудованою. Сформульовані мета та завдання дослідження відображають ключові аспекти досліджуваної проблематики, характеризуються глибиною і послідовністю викладу матеріалу.

Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі дисертаційної роботи розкрито характерні особливості функціонування транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації,

проаналізовано специфіку управління ресурсним забезпеченням компаній на ринку логістичних послуг, обґрунтовано методичні підходи щодо забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації.

У другому розділі дисертаційної роботи проаналізовано динаміку функціонування транспортно-логістичних компаній в Україні, досліджено трансформацію логістичних процесів у кризовий період, оцінено вплив діяльності транспортно-логістичних компаній на соціально-економічний розвиток, обґрунтовано особливості функціонування транспортно-логістичних компаній у територіальному розрізі.

У третьому розділі дисертаційної роботи проведено аналіз фінансово-економічних результатів діяльності транспортно-логістичних компаній, здійснено оптимізацію логістичних процесів підприємств на основі моделювання, а також розроблено механізм організаційно-економічного забезпечення їх розвитку з урахуванням вимог і викликів глобалізації.

В цілому слід зазначити, що дисертаційна робота логічно структурована, розділи дисертації взаємопов'язані і становлять цілісне наукове дослідження.

Наукова новизна результатів, одержаних особисто здобувачем та поданих на захист. Науковим доробком Ковалишина С.В. є нове обґрунтування теоретико-методичних засад та розробка практичних рекомендацій щодо організаційно-економічного забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації.

Автором вперше розроблено економіко-математичну модель стосовно управління логістичними процесами для транспортно-логістичних компаній на основі комплексного поєднання моделювання дискретних (використання конкретного маршруту, вибір певного складу) та безперервних рішень (обсяги перевезень, завантаження транспортного засобу) (с.171-177), що дає можливість не тільки мінімізувати витрати загалом, але й оптимізувати структуру логістичних потоків, підвищити ефективність використання транспортних ресурсів, складських комплексів, забезпечити збалансованість між попитом та пропускнуою спроможністю логістичної інфраструктури.

У процесі дослідження логістичних компаній за різними критеріями (с. 28-45) автор уточнив та розширив класифікаційний апарат, доповнивши ряд класифікаційних ознак класифікацією за рівнем логістичних операторів. Так, наприклад, монопрофільні компанії за своїм функціональним наповненням

найчастіше відповідають рівню 1PL або 2PL операторів, тоді як універсальні компанії – здебільшого виконують функції 3PL або 4PL операторів.

Вагомим здобутком автора у науковій сфері слід вважати удосконалений підхід до оцінювання впливу транспортно-логістичних компаній на соціально-економічний розвиток регіонів шляхом побудови та емпіричної верифікації багатофакторних регресійних моделей за допомогою програмного продукту Statistica 10.0 (с.114-139). Застосування такого інструментарію дало змогу визначити ключові детермінанти регіонального розвитку та здійснити кількісну оцінку їхнього внеску у формування результативних соціально-економічних показників.

Проведена автором кластеризація регіонів на основі комплексної системи оцінювання показників діяльності транспортно-логістичних компаній (рис.2.21, с.151) є науково обґрунтованим інструментом виявлення територіальних відмінностей у розвитку логістичної сфери, що дозволило не лише виокремити однорідні групи регіонів за рівнем розвитку транспортно-логістичної інфраструктури, але й встановити наявні структурні диспропорції між ними.

Значну цінність як наукова розробка має запропонований автором цілісний механізм забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації, який базується на інтеграції шести взаємопов'язаних функціональних блоків: інституційно-нормативного, інфраструктурного, інноваційно-технологічного, фінансово-економічного, організаційно-управлінського та кадрово-компетентнісного (пп.3.3), що дозволяє забезпечити адаптивність логістичних підприємств до викликів глобалізації та їх інтеграцію у глобальні ланцюги постачання.

Науково-прикладна значущість результатів дослідження. Обґрунтовані у дисертаційному дослідженні теоретико-методичні підходи, положення та висновки збагачують науково-практичний інструментарій щодо формування організаційно-економічного забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній у сучасних умовах глобалізації.

Методико-прикладна цінність отриманих результатів полягає у можливості їх використання транспортно-логістичними компаніями при формуванні та впровадженні стратегій розвитку, удосконаленні систем управління, а також у процесі здійснення операційної діяльності для підвищення ефективності логістичних процесів.

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, сформульовані у дисертаційній роботі, знайшли прикладне застосування в діяльності низки підприємств, серед яких: «ART-Pack» Sp. z o. o. (довідка № 41 від 12.03.2025 р.), ТОВ «ТК СКІФИ» (довідка № 63 від 08.05.2025 р.), ТОВ «КВР-ТРАНС» (довідка № 54 від 18.06.2025 р.) та ТОВ «ЗакарпатЄвроТранс» (довідка № 49 від 08.08.2025р.).

Основні положення дисертаційного дослідження використовуються у науковій діяльності Науково-дослідного інституту ЗВО «Львівський університет бізнесу та права» під час опрацювання проблематики розвитку підприємств в умовах євроінтеграційних процесів (довідка № 81 від 26.08.2025 р.). Науково-практичні результати роботи впроваджено у освітній процес ЗВО «Львівський університет бізнесу та права» під час викладання навчальних дисциплін «Економічний аналіз», «Бізнес-планування», «Маркетинг» (акт № 19 від 29.09.2025 р.).

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій в публікаціях, зарахованих за темою дисертації. За результатами дисертаційного дослідження опубліковано 11 наукових праць, серед яких: 1 стаття у закордонному науковому періодичному виданні, 7 – у фахових виданнях України, а також 3 тези доповідей, представлені на міжнародних науково-практичних конференціях. Сукупність опублікованих матеріалів повно і послідовно відображає зміст, результати та основні положення дисертаційної роботи. Автореферат відповідає встановленим вимогам, а його зміст є тотожним ключовим положенням, викладеним у дисертації.

Дисертаційна робота та автореферат виконані грамотно, із дотриманням стилістичних та граматичних вимог. Використаний термінологічний апарат є коректним і загальноприйнятим у відповідній науковій сфері. Викладення завдань, результатів дослідження, положень наукової новизни, висновків і рекомендацій відзначаються логічністю, чіткістю та належною структурованістю. Зміст автореферату повною мірою репрезентує основні результати дисертації, а висновки й рекомендації, наведені у наукових публікаціях та авторефераті, узгоджуються між собою за сутністю та змістовим наповненням.

Відсутність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Дисертаційна робота Ковалишина Святослава Васильовича на тему «Організаційно-економічне забезпечення розвитку транспортно-логістичних

компаній в умовах глобалізації» є самостійним, логічно вибудованим і завершеним науковим дослідженням, виконаним у повній відповідності до поставлених завдань. У роботі відсутні ознаки чи факти академічного плагіату, фабрикації або фальсифікації результатів. Наукові положення, висновки та результати, представлені в дисертації, становлять авторське розв'язання наукового завдання, що полягає у теоретичному та методичному обґрунтуванні організаційно-економічного забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації.

Дискусійні положення і зауваження по змісту дисертаційної роботи.

Відзначаючи високий науковий рівень представленої до захисту дисертації та обґрунтованість її основних положень, не можемо, водночас, залишити поза увагою деякі дискусійні питання та недоліки.

1. Запропонована дисертантом методика оцінювання стабільності логістичних компаній на основі узагальнених інтегральних показників фінансової та ринкової стійкості (с.79-83) потребує – в межах майбутніх наукових досліджень та прикладних розробок – подальшого розвитку з метою врахування комплементарності та тенденцій до ускладнення глобалізаційних процесів. Одними із факторних ознак, котрі мають потенціал підвищення релевантності методики, є, зокрема, частки іноземних контрагентів у структурі клієнтської бази; кількість міжнародних логістичних маршрутів; обсяги транзитних перевезень; частка доходів від транскордонних операцій у загальній виручці тощо.

2. У підрозділі 2.2 в процесі побудови регресійних моделей, які відображають ключові параметри галузі (незалежні змінні) та індикатори соціально-економічного розвитку (залежні змінні), автору доцільно було б представити математичний вигляд отриманих моделей на основі розрахунків програмного продукту Statistica 10.0, адже вони слугують основою для подальших досліджень.

3. У підпункті 3.1, аналізуючи фінансово-економічну діяльність окремих транспортно-логістичних компаній в розрізі одного кластера (ТОВ «АС ТРАНС», ТОВ «ТЕРМІНАЛ РОЗЕТКА», СП «РОСАН», ТОВ «ТРАНС СЕРВІС 1», ТОВ «ВАЙТ», ТОВ «ЛОГІСТИК ЮНІОН»)), автор зосередив основну увагу на фінансових показниках, залишивши поза межами аналізу низку аспектів, що безпосередньо стосуються логістичної діяльності підприємств. Урахування цих

характеристик дозволило б підвищити комплексність оцінки діяльності транспортно-логістичних компаній.

4. Дискусійними є питання сутнісного утотоження понять «склад» і «хаб» (с.173). У роботі автор розглядає ці два поняття як однакові/близькі за змістом, водночас, їх доцільно було б трактувати як їх різні логістичні категорії – відповідно до підходу, прийнятого серед наукових та експертних кіл. У такій перцепції склад дефінюється як спеціалізований логістичний об'єкт (приміщення або комплекс), призначений для приймання, зберігання, комплектації, переробки, пакування та відвантаження товарно-матеріальних цінностей, натомість хаб – як центральний логістичний вузол, який виконує функцію збірно-розподільчого центру для потоків вантажів в регіональному чи міжнародному масштабі (консолідація, сортування, перенаправлення та перевантаження товарів).

5. Окремої уваги, на наш погляд, заслуговує питання врахування екологічних вимог, які дедалі більше впливають на діяльність транспортно-логістичних компаній у контексті глобалізації. Зокрема, доцільним було б ширше розкрити вплив положень Європейського зеленого курсу (Green Deal), який визначає нові орієнтири щодо зниження викидів, розвитку сталої логістики та використання екологічно безпечних технологій. Урахування цих аспектів могло б поглибити зміст дослідження та наблизити його до сучасних європейських пріоритетів розвитку логістичного сектору.

Відповідність встановленим вимогам. Дисертаційна робота Ковалишина Святослава Васильовича на тему «Організаційно-економічне забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації» за своїм змістом, структурою та оформленням відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів» на підставі Постанови Кабінету Міністрів України від 27 липня 2016 р. № 567 «Деякі питання діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», які ставляться до кандидатських дисертацій, паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами за видами економічної діяльності. Зміст автореферату розкриває основні положення дисертації. Порівняння змісту автореферату і основних положень дисертації свідчить про їх ідентичність.

Загальний висновок. Узагальнення представлених положень дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження є цілісною, логічно структурованою

та завершеною науковою працею. У роботі автором запропоновано обґрунтоване вирішення важливого науково-прикладного завдання, яке полягає у розробленні теоретико-методичних засад та практичних рекомендацій щодо організаційно-економічного забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації.

Дисертація за своїм змістом, структурою, використаним науковим апаратом, актуальністю, оформленням, науковою новизною, теоретичним і практичним значенням відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів» на підставі Постанови Кабінету Міністрів України від 27 липня 2016 р. № 567 «Деякі питання діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти», а також паспорту спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Основні наукові положення, отримані висновки, теоретичні і прикладні рекомендації характеризуються науковою новизною, мають високий рівень наукової апробації. Отримані результати достатньо відображені у публікаціях автора. Зміст і структура реферату повністю відповідає основним положенням представленого дослідження.

Отже, дисертаційна робота на тему “Організаційно-економічне забезпечення розвитку транспортно-логістичних компаній в умовах глобалізації” відповідає встановленим вимогам, а її автор, Ковалишин Святослав Васильович, заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент:

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту організацій
Національного університету
«Львівська політехніка»

Ольга ГІРНА

Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»

Роман БРИЛИНСЬКИЙ

